

GENDERMAN ROKU 2024

Preamble

Filosof Erazim Kohák v knize Zelená svatozář vystihl, jaký mužský hlas nám ve veřejném prostoru chybí: *„Každá nerovnoprávnost je v demokracii přežitkem hierarchického společenského uspořádání. (...) Jestliže v České republice představují platy žen v průměru dvě třetiny mužských, jestliže nám pracoviště plně dělnic s mužem vedoucím připadá jako samozřejmé, opak nemyslitelný, pak je s tou naší demokracií něco zatraceně v nepořádku. V tomto smyslu máme všichni morální povinnost být ‚feministy‘ – ohradit se proti diskriminaci žen.“*

Ocenění Genderman roku udělujeme mužům, kteří se nějakým způsobem veřejně zasazují o rovnost žen a mužů, letos ve dvou kategoriích:

Vysoce postavený politik

Veřejná osobnost.

V kategorii Vysoce postavený politik lze nominovat z okruhu nejvlivnějších cca 250 politiků. Jsou jimi europoslanci, ministři, poslanci, senátoři, hejtmani, primátoři a prezident republiky. Hlavně tito muži mají ve svých rukou to, jestli v mezinárodním srovnání rovnosti žen a mužů budeme v první desítce, kde bychom měli být, nebo na začátku druhé stovky, kde se nyní, podle Světového ekonomického fóra, nacházíme. Muži ve vysokých politických funkcích, ve veřejné správě či v samosprávě mají odpovědnost a povinnost vykonávat agendu rovnosti stejně profesionálně jako ostatní agendy. Ačkoliv existují čestné výjimky, opak je bohužel pravdou. V nejvlivnějších rozhodovacích pozicích jsou muži zastoupeni přibližně ze 78 %, proto těchto 250 mužů, či jen část z nich, má moc prosadit doslova cokoliv.

V kategorii Veřejná osobnost je možné nominovat například lokálního zastupitele, který aktivně řeší navýšení míst ve školkách nebo rozvoj dětských hřišť ve Vašem městě. Či novináře, který se ve svých textech kriticky vyjadřuje k nadužívání moci muži v české politice. Či umělce, který se veřejně hlásí k aktivnímu rodičovství. Nebo učitele, který se snaží aplikovat rovný přístup k dětem v praxi. To jsou přesně muži, kteří mají šanci uspět v soutěži Genderman. Přestože mnohdy nejsou příliš vidět, tito a jim podobní muži v české společnosti existují a často, třeba i nevědomě, podporují rovnost žen a mužů na mnoha úrovních. Takové muže hledáme.

Chceme ocenit vůli těch, kteří se snaží o pozitivní změny a zároveň upozornit ty ostatní, že před řešením genderové nerovnosti nelze v demokratické společnosti uhybat.

Ne všichni muži musí být v každé situaci zvýhodněni a ženy naopak znevýhodněny, někdy to může být i naopak. Pocitu privilegovanosti ani nemusí odpovídat osobní zkušenost konkrétního muže. **Přesto i takový muž, pokud chce, aby jeho jednání nekolidovalo s demokratickými hodnotami, musí být schopen kritické reflexe upřednostňování maskulinity před feminitou. Musí dokázat diskutovat o privilegované pozici mužů, musí ji být schopen reflektovat a tuto reflexi přetavit v kroky vedoucí ke zlepšení stavu. Takový muž je genderman.**

Pravidla ocenění Genderman roku 2024

Organizátorem ceny je Otevřená společnost, o.p.s. Cena se vyhlašuje od roku 2017.

I. Jak nominovat

1) Nominaci muže v kategorii Politiků či v kategorii: Nepolitická osobnost podává veřejnost **zasláním vyplněného nominačního formuláře**. Nominační formulář je k dispozici na webové adrese <http://www.genderman.cz>.

2) Předmětem nominace je **konkrétní veřejný čin, kterým daný muž jako jednotlivec přispěl ke zvýšení rovnosti žen a mužů v české společnosti a podpoře jejich rovnoprávnosti v níže uvedeném období. Nominovat je možné za konkrétní veřejný čin doložený konkrétním výrokem, či jiným dokladem, kterým konkrétní muž jako jednotlivec přispěl ke zvýšení rovnosti žen a mužů v české společnosti a podpoře jejich rovnoprávnosti v níže uvedeném období. V případě politiků je možné inspirovat se doporučeními z policy paperu Muži a moc ve veřejné sféře na osobní, lokální či národní úrovni:**

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Muzi-a-moc-ve-verejne-sprave-PP-FINAL_1.pdf, zkrácená verze:

<https://www.otevrenaspolecnost.cz/dokumenty/genderova-rovnost/policy-paper-muzi-a-moc-ve-verejne-sfere.pdf>):

Osobní úroveň

- Snažit se uvědomit si zvýhodnění související s pozicí mužů na svém osobním případě.
- Veřejně se distancovat od sexismu, sexuálního obtěžování a násilí na ženách, nezůstat mlčenlivý.
- Distancovat se od konkrétních mužů, kteří se dopouštějí různých forem sexismu.
- Diskutovat o tématu nerovnosti žen a mužů s jinými muži.
- Účastnit se akcí, na kterých se diskutují genderová témata (sladkování rodiny a práce, nerovnost odměňování atd.) a na osobním příkladu ukazovat, že se týkají i mužů a jak konkrétně se týkají jich samotných.
- Při organizaci veřejných diskusí zvát do panelů vyváženě ženy i muže. Při pozvání do diskusního panelu se zajímat, jestli byly pozvány i ženy, příp. aktivně doporučovat kolegyně a další odbornice na téma organizátorům akce.

Lokální úroveň

- Iniciovat zpracování genderového auditu v instituci, organizaci či firmě, kterou vedou. Iniciovat vznik metodik, které zabezpečí odstranění identifikovaných nerovností.
- Iniciovat využívání analytických nástrojů na měření genderového rozdílu v odměňování, např. v ČR lokalizovaný švýcarský software Logib. Mít přehled o průměrných odměnách mužů a žen za celou instituci či konkrétní oddělení.
- Zabezpečit prevenci sexuálního obtěžování a případnou podporu pro oběti sexuálního násilí. Netolerovat, ale naopak vyvozovat negativní důsledky pro pachatele sexuálního obtěžování.

- Podporovat časovou flexibilitu práce, klouzavou pracovní dobu, možnost práce na zkrácený úvazek či celou či částečnou práci z domova (home office).
- Zasadit se o podpis Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích vypracované Radou evropských samospráv a regionů

Národní úroveň

- Odmítat násilí na ženách a respektovat ženy, když o něm mluví. Nebagatelizovat situaci a její důsledky.
- Pomoci ratifikovat Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (tzv. Istanbulská úmluva). Podpořit svým jménem přijetí této důležité mezinárodní úmluvy, která konkrétně pomůže obětem násilí.
- Seznámit se s reálnou podobou, účinností a různými typy kvót a iniciovat či podporovat zavedení nástrojů tohoto typu (např. zipování), které mohou nastartovat skutečné změny.
- Podporovat záštitou, svou přítomností i finančními zdroji projekty zaměřené na zlepšení pozice žen ve společnosti a vyrovnání nerovností mezi ženami a muži v různorodých oblastech života.
- Veřejně podporovat rovnost žen a mužů, neboť veřejná podpora zavazuje.
- Iniciovat zahrnutí genderové perspektivy do tvorby legislativních i nelegislativních opatření, projektů a plánů, jak na úrovni státní sféry, tak v soukromém sektoru.

3) Podmínkou nominace je **doložitelnost konkrétního počínu** dokumentem či funkčním internetovým odkazem, video záznamem či jinou obrazovou, zvukovou stopou či jiným průkazným způsobem. Klíčová je ověřitelnost a důvěryhodnost těchto zdrojů.

4) Nominace nesmí být anonymní a jedna osoba může podat více nominací.

5) Nominace se přijímají za období od 16.11. 2023 do 10.12. 2024

6) Den zahájení sběru nominací je 16. 9. 2024 a **den ukončení sběru nominací je 10.12. 2024.**

II. Co se hodnotí:

1. Míra přispění k rovnosti žen a mužů v české společnosti:

- jaký má počín dopad, komu pomáhá?
- nakolik je dotyčný politik inspirací pro další muže?
- nakolik podnětně argumentace související s činem reflektuje přetrvávající představy o mužství v ČR?

2. Konzistentnost počínu s dalšími názory, postoji, a/nebo činností nominovaného:

- je počín konzistentní s dalšími činy a výroky nominovaného?
- vztahuje se nominace k opakovaně či dlouhodobě prezentovaným názorům nominovaného nebo jde o jednorázový čin?

- přináší čin dobrou praxi, která může sloužit jako inspirace, navrhuje řešení nerovného stavu či stav zlepšuje?

Porota může přihlídnout ke skutečnosti, že jedna osoba je nominovaná vícekrát.

III. Způsob hodnocení

1) Hodnocení provede **odborná porota**, sestavená organizátorem a složená z pěti zástupců a zástupkyň organizací, institucí a nezávislých expertů a expertek, kteří se věnují podpoře rovnosti žen a mužů, tak, aby v ní bylo zastoupeno minimálně 40 % žen a 40 % mužů. Jména porotců a porotkyň zveřejní organizátor ke dni ukončení sběru nominací. Jeden člen/ka poroty zastupuje organizátora.

2) **Organizátor ověřuje nominace**, zejména zda jsou tvrzení prokazatelně doložené, pokud tomu tak není, nominaci vyřadí z dalšího hodnocení.

3) Organizátor může odstranit případné nepřesnosti nominací a pro potřeby hodnocení připojit relevantní informace o nominovaném činu.

4) Organizátor doporučí porotě k vyřazení nominace, které představují zcela nevýznamný příspěvek k rovnosti žen a mužů, anebo s rovností žen a mužů kolidují. O vyřazení takové nominace rozhoduje odborná porota.

5) Jednotlivé nominace jsou členy a členkami poroty hodnoceny bodováním a na základě prostého součtu bodů jednotlivým nominacím sestaví organizátor pořadí nominovaných. Pořadí tvoří podklad pro další jednání odborné poroty.

6) Prvních **5 bodově nejvýše ohodnocených nominací - finalistů**, je bez uvedení pořadí zveřejněno na webových stránkách www.genderman.cz nejpozději 7 dní před vyhlášením výsledků hodnocení ceny Genderman 2024.

IV. Vyhlášení výsledků ceny Genderman roku 2024

Ocenění – umístění na **prvním, druhém a třetím místě v obou kategoriích**, vyhlásí organizátor **v lednu 2025 na slavnostní akci**. O výsledcích a důvodech hodnocení, o jednotlivých nominacích informuje organizátor ve sdělovacích prostředcích a na svém webu.

V. Další podmínky

1) Nominující dostanou od organizátora potvrzení zaznamenání jejich nominace.

2) Údaje o nominujících jsou důvěrné a nezveřejňují se. Informaci o nominující/m a kontakt na ni/něj smí organizátor sdělit sdělovacím prostředkům či jiným zájemcům jen na základě souhlasu nominující/ho.

Kontakt: Otevřená společnost, o.p.s., e-mail: tomas.pavlas@osops.cz, www.otevrenaspolecnost.cz